

Ositusvaateen vanhentuminen; työryhmän mietintö

Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne ositusvaateen vanhentumista koskevasta työryhmämietinnöstä.

Ehdotuksen tavoitteena on luoda määräaika, jonka jälkeen puoliso voi olla varma, että entinen aviopuoliso tai hänen perillisensä eivät enää voi esittää vaatimuksia hänen omaisuuttaan kohtaan. Toisena tavoitteena on, että kuolinpesän osakkailla tai pesänselvittäjällä ei ole jatkossa tarvetta etsiä vanhaa osituskirjaa tai pyrkiä tavoittamaan vainajan entisiä aviopuolisoita, jos avioerosta tai avioliiton kumoamisesta on kulunut yli 10 vuotta.

Työryhmä esittää, että avio-oikeus vanhentuu 10 vuoden kuluttua lainvoiman saaneen avioliiton purkamista koskevan päätöksen antopäivästä. Puolisolla säilyisi ajan kulumisesta huolimatta oikeus hakea tuomioistuimelta pesänjakajaa osituksen tai omaisuuden erottelun toimittamiseksi, mutta puoliso ei enää voisi määräajan umpeuduttua vaatia toiselta puolisoilta tasinkosuoritusta avio-oikeuden nojalla. Puolisot voisivat sopia asiasta toisin avio-oikeuden vanhentumista koskevalla sopimuksella, joka olisi rekisteröitävä Digi- ja väestötietovirastossa tai Ahvenanmaan valtionvirastossa. Avio-oikeuden vanhentuminen johtaisi myös siihen, ettei entinen puoliso määräajan umpeuduttua olisi puolison kuolinpesän osakas.

Ehdotuksen mukaan avioliittolain mukaiset vallinnanrajoitukset lakkaisivat viimeistään 10 vuoden kuluttua avioliiton purkautumisesta. Kun määräaika on kulunut, puolison ei enää tarvitsisi pyytää entisen puolisonsa suostumusta luovuttaakseen tai siirtääkseen omaa omaisuuttaan, joka on tarkoitettu käytettäväksi puolisojen yhteisenä kotina tai kuuluu yhteisesti käytettävään asuntoirtoimistoon. Lisäksi työryhmä ehdottaa, että avioliittolain yhteisomistusolettamaa ei enää sovellettaisi tilanteessa, jossa avioliiton purkautumisesta on kulunut yli 10 vuotta.

Ehdotettua sääntelyä sovellettaisiin myös avioliittoihin, jotka ovat purkautuneet ennen lain voimaantuloa, mutta kuitenkin niin, että avio-oikeus vanhentuisi ja vallinnanrajoitukset lakkaisivat aikaisintaan viiden vuoden kuluttua lain voimaantulosta.

Tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus, jonka mukaan hallituskauden kuluessa säädetään avioliittolain mukaisen ositusvaateen vanhentumisesta (s. 189). Oikeusministeriö asetti 20.5.2024 työryhmän valmistelemaan ehdotuksen avioliittolain mukaisen ositusvaateen vanhentumista koskevaksi sääntelyksi. Oikeusministeriö tarkensi asettamispäätöstä 11.11.2024 siten, että siitä poistettiin työryhmän velvollisuus valmistella pykäläehdotukset omaisuuden erottelua ja yhteisomistuksen purkamista koskevien vaatimusten vanhentumista koskevaksi sääntelyksi. Lisäksi työryhmän toimeksiantoa tarkennettiin siten, että valmisteltavaa avio-oikeuden vanhentumissääntelyä ei uloteta sellaisiin osituksiin, joissa ositusperusteena on puolison kuolema.

Työryhmän toimikausi oli 27.5.-31.12.2024.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse.

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi oikeusministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan mahdollisuuksien mukaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Myös muut kuin alla Jakelu-kohdassa mainitut tahot voivat antaa lausunnon. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivuilta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om(at)gov.fi.

Huomaattehan, että kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 9.3.2025.

Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antaa erityisasiantuntija Mari Kaipomäki, p. 029 515 0062, etunimi.sukunimi(at)gov.fi

Linkit

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-254-7> - Mietintö

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=OM104:00/2023> - Hankesivu

<https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=OM104:00/2023> - Projektsida

Liitteet:

[Preskription av kravet på avvitrning.pdf](#) - De viktigaste förslagen

Yleistä

Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Avio-oikeuden vanhentuminen (AL 66 §, 103 c § ja 103 d § sekä lakiehdotukset 2-4)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Vallinnanrajoitusten vanhentuminen (AL 86 §)

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

Yhteisomistusolettaman vanhentuminen (AL 89 §)

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

Vaihtoehdot ja työryhmän harkitsemissa kysymyksiä, joihin ei ehdoteta muutoksia (mietinnön luvut 5.1 ja 5.2)

Näkemyksenne näissä luvuissa käsiteltyjen asioiden lainmuutostarpeista?

Pääasialliset vaikutukset (mietinnön luku 4.2)

Onko teillä täydennettävää ehdotuksen vaikutusarviointeihin?

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?

Huhtala Liisa
Oikeusministeriö

Kaipomäki Mari
Oikeusministeriö